

Dinsdag 10 juli 1917 – ochtendeditie

Londen, 9 juli. Officieel avondbericht:

Vijandelijke overvalafdelingen zijn vannacht een van onze voorposten ten westen van Waasten en onze schansen ten oosten van Laventie binnengedrongen. Vier manschappen worden vermist.

Vandaag is de vijandelijke artillerie bij Bullecourt, Ieper en Nieuwpoort in touw geweest.

Tengevolge van dichte mist en laag hangende bewolking is er gisteren over en weer geen bedrijvigheid in de lucht geweest.

Het wekelijks bulletin over de krijgsbedrijven op het Belgische front luidt:

De bedrijvigheid van het geschut was in de week van 1-7 dezer zeer hevig, vooral in de omgeving van Diksmuide en in de streek Woesten-Llzerne-Steenstrate-Pypegale, waar het gevecht nu en dan ongewoon hevig was. Vijandelijke patrouilles trachtten verscheidene malen onze posten, opgesteld rond het Veerhuis en Het Sas, te naderen. Een daarvan slaagde er in een van onze vooruitgeschoven loopgraven ten noorden van Steenstrate binnen te dringen. Ze werd teruggeslagen na een levendig gevecht van man tegen man. De andere Duitse pogingen werden verijdeld door ons vuur.

Ons vliegwezen legde op 3 juli zeer grote bedrijvigheid aan de dag. Drie vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten, waarvan twee door adjudant Thierry in minder dan twee minuten. Bovendien werd nog een vijandelijk vliegtuig door ons afweergeschut geveld.

Nota betreffende de Belgische vluchtelingen.

In de nota betreffende de Belgische vluchtelingen, opgemaakt in de eerste helft van juli 1917, deelt de minister van binnenlandse zaken onder meer het volgende mede:

Reeds in de eerste dagen na de inval van de Duitsers in België kwamen vluchtelingen over onze grenzen om een toevlucht te zoeken in Zuid-Limburg, waar zij door de bevolking liefderijk werden ontvangen. Toen de honderdtallen duizendtallen werden en onder de velen die zich aanmeldden, ook elementen bleken te schuilen, wiens aanwezigheid vooral in deze bewogen tijd niet te miskennen gevaren opleverde, was het ogenblik gekomen om van overheidswege de inkwartiering en verspreiding te regelen. Terwijl zoveel als doenlijk van de ruimschoots aangeboden bemiddeling van particulieren, gebruik werd gemaakt, openden publieke gebouwen hun deuren en werden de vluchtelingen die onze neutraliteit in gevaar konden brengen of die zich misdroegen, geïnterneerd in het legerkamp te Oldebroek of in een te Veenhuizen in gebouwen der Rijkswerkinrichtingen gesticht vluchtoord.

Naarmate het gebied door de Duitsers in België bezet, zich uitbreidde, kregen ook andere grensprovincies dan Limburg hun aandeel in het vluchtelingencontingent, waar aanvankelijk op dezelfde voet als in Limburg gehandeld werd.

De regering besefte, dat zij kwam te staan voor een vraagstuk hetwelk niet vatbaar zou zijn voor oplossing op eenvoudige wijze. Naast de gewone organen eiste deze plotseling gegroeide tak van staatsbemoeiing organen ad hoc om tevens leiding te geven aan de talrijke particuliere commissies tot verzorging van vluchtelingen die zich vormden. Daarom werd een rijkscentrale commissie tot behartiging van de belangen van naar Nederland uitgeweken vluchtelingen in het leven geroepen. Daarnaast werd de oprichting

waar nodig, van provinciale en van plaatselijke commissies bevorderd.

Terwijl een en ander bezig was te groeien, naderden de Duitsers Antwerpen. Hiermee werd een episode ingeluid, die het vluchtelingenprobleem met één slag gans van karakter deed veranderen. Kwam tot dusver de bevolking van dorpen en gehuchten slechts bij tien- of hoogstens bij honderdtallen over onze grens, die getallen werden nu snel duizenden en honderdduizenden. Zodra deze toestand zich begon af te tekenen, was het ogenblik gekomen om van regeringswege met krachtige hand in te grijpen en nog voordat de inname van Antwerpen een voldongen feit was, had de minister van binnenlandse zaken de commissarissen van de koningin uitgenodigd, om, zo veel slechts enigszins doenlijk, in alle gemeenten van hun provincie voor onderdak te zorgen. Immers het stond vast, dat de zuidelijke provincies bij verre na niet bij machte zouden blijken gedurende enigszins langere tijd de stroom van vluchtelingen te herbergen en niet minder vast stond het voor de regering, dat Nederland al het mogelijke moest doen om de verdreven bevolking haar lot zo draaglijk mogelijk te maken. Verspreiding over het ganse land was het enige middel dat hier baat kon brengen.

Intussen brachten de eerste oktoberdagen van 1914 een zo overstelpende menigte binnen onze grenspalen – een schatting van een miljoen schijnt niet te hoog – dat niet onmiddellijk allen naar elders gevoerd konden worden. Kon uit dezen hoofde van het dislocatieplan niet onmiddellijk de gewenste uitvoering worden gegeven, de bevolking van Zeeland en Noord-Brabant, krachtig gesteund door militair en burgerlijk gezag, heeft op overbekende wijze weten te voorkomen, dat de rampen, die de verdrevenen hadden getroffen, nog vermeerderd werden. De regering harerzijds zorgde, door bemiddeling van de etappedienst, voor aanvulling van de voedselvoorraad en trachtte door het zenden van dekens, het

afstaan van publieke gebouwen en van tenten enz., zoveel mogelijk het gebrek aan onderdak en aan dekking te verminderen, terwijl ook van elders uit het land particulieren al het mogelijke deden om de druk te verlichten. Daar het zich verder liet aanzien, dat de toestanden in Noord-Brabant en Zeeland nog geruime tijd bijzondere voorzieningen noodzakelijk zouden maken, werd een regeringscommissaris benoemd, die, met recht van substitutie, zich de belangen van de vluchtelingen in deze beide provincies zou aantrekken.

Terwijl de verspreiding van de vluchtelingen over het ganse land geleidelijk werd voortgezet, moest in het onderdak van velen, die de eerste dagen en nachten onder de blote hemel overnachtten, worden voorzien. Een kamp kwam tot stand in Bergen-op-Zoom en een ander bij Hontenisse.

Met een en ander kon men zich redden, totdat de toestand zich opnieuw scherper zou aftekenen. Afgewacht moest worden of na de bezetting van Antwerpen door de Duitsers vele Belgen zouden terugkeren, dan wel of de grote meerderheid aan een langer verblijf hier te lande de voorkeur zou geven. Niemand werd tot vertrek gedwongen, maar vrije reisgelegenheid naar België werd in ruime mate beschikbaar gesteld. Hiervan makten weliswaar velen gebruik, maar velen keerden ook weer terug en na verloop van ettelijke weken bleken toch nog ongeveer 720.000 vluchtelingen bij ons te vertoeven.

Hieruit blijkt wel ten duidelijkste, dat doorzetting van de geheel voorlopige maatregelen in meer definitieve niet achterwege kon blijven.

De regering was genoopt over te gaan tot oprichting van vluchtoorden, Belgische dorpen, waar een regeringscommissaris met

zijn staf over orde en regel zou hebben te waken, maar waar overigens aan de vluchtelingen zoveel vrijheid zou worden gegund als slechts enigszins mogelijk was. Te dringender werd de behoefte hieraan gevoeld, omdat de legerplaats te Oldebroek, die, gelijk gezegd, aanvankelijk voor de opnemng van vluchtelingen diende, ontruimd moest worden. Zo ontstond binnen verrassend korte tijd het eerste Belgische dorp in Nunspeet, dat aan een dertienduizend personen onderdak kon verschaffen. Begrijpelijkerwijze kon in de aanvang aan alle wensen worden voldaan; klachten over ligging, dekking, voedsel, enz. bleven niet achterwege, maar de regering was steeds bereid aanstonds aan redelijke verlangens tegemoet te komen.

Met één vluchtoord als dat te Nunspeet kon nochtans niet volstaan worden. Na een onderzoek in verschillende streken van het land ingesteld en nadat een aanvankelijk plan om te Hoek van Holland een vluchtoord te vestigen, bij de nadere uitwerking moest worden opgegeven, verzezen nog een tweetal grote vluchtoorden, en wel op de heide te Ede en te Uden.

Aanvankelijk werd Ede voor vluchtelingen van enigszins betere stand dan die te Nunspeet bestemd, en in verband daarmee een zeker comfort betracht. De ervaring heeft niet aan dit theoretisch opzet beantwoord; de bevolking van de beide vluchtoorden werd op de duur van gelijke aard.

In het voorjaar van 1917 is, daar het aantal vluchtelingen dat in de vluchtoorden moest worden opgenomen, gaandeweg afnam, ter besparing van kosten, het vluchtoord te Ede opgeheven en de bevolking daarvan overgebracht naar Nunspeet, waar het vluchtoord met een deel van de vrijkomende barakken is uitgebreid. De totale kosten van de overbrenging bedroegen 48.109 gulden.

Het vluchtoord te Ede bood, en dat te Uden biedt plaats voor ongeveer 10.000 mensen.

Naast deze drie grote inrichtingen kwam in Gouda door particulier initiatief met steun van de regering, een toevlucht tot stand, die hoofdzakelijk uit broeikassen en dergelijke bestaat, en een kleine tweeduizend personen kan herbergen. De bewoners van de vluchtoorden ontvangen dagelijks vlees, vis of vet. Een onderzoek naar hun financiële omstandigheden pleegt, ook wegens de daaraan verbonden moeilijkheden, niet te worden ingesteld. Ze worden nooit rechtstreeks tot arbeid gedwongen, maar zijdelings wordt het mogelijke gedaan om te voorkomen dat al te velen hun dagen in ledigheid doorbrengen. Zij die werken, ontvangen nl. zoveel als doenlijk een kleine beloning in geld, kleren of anderszins.

De regering volgde, toen eenmaal de beschikking over de nodige ruimte verkregen was, deze gedragslijn, dat particulieren, die vluchtelingen onder hun dak wilden behouden, daarin niet slechts niet werden belemmerd, maar een toelage kregen van 0,35 gulden per volwassene en 0,20 gulden per kind, mits de burgemeester of het militair gezag om redenen van openbare orde of anderszins geen bedenkingen tegen hun verblijf ter plaatse inbrachten. Was dit laatste het geval en konden de vluchtelingen ook niet elders, waar deze bedenkingen niet golden, onderdak vinden, dan werd hun de keuze gelaten tussen terugkeer naar België of opname in een vluchtoord.

Alleen bij vluchtelingen van een stand in de maatschappij die zich boven de gewone verheft, bleek een verklaarbare tegenzin tegen opname in een vluchtoord te bestaan. Ten behoeve van dezen, als zij behoeftig werden, de zogenaamde pauvres honteux, is daarom met medewerking van de Rijkscommissie en van het Amsterdamse comité, een regeling getroffen, waardoor zij tegen een

rijksvergoeding van ten hoogste 70 cent per dag elders onderdak kunnen gebracht worden.

Uit particuliere middelen werd tot dusver voor deze stille behoeftigen veel hulp verleend. Die middelen raken uitgeput; de regering zal in het ontbrekende moeten voorzien.

In de loop van de oorlogsjaren is een groot deel van de vluchtelingen naar België teruggekeerd; maar ook uit België kwamen gestaag weer uitgewekenen naar Nederland. De regering heeft zich van elke bemoeienis onthouden welke op hun gaan of komen van invloed zou kunnen zijn, omdat zij aan de vluchtelingen generlei zekerheid aangaande hun bestaan in België kon geven. Ten aanzien van een groep vluchtelingen, is evenwel afgeweken van dit beginsel. Met de Duitse regering werd onderhandeld over terugkeer van de bevolking der strafinrichtingen en toen die onderhandelingen tot een uitkomst hadden geleid, werden deze vluchtelingen aan de Duitse autoriteiten in België overgegeven.

Met ingang van 1 juli 1915 werd daarop het vluchtoord te Veenhuizen opgeheven.

Het aantal vluchtelingen dat thans (juli 1917) in Nederland overblijft, is niet met stelligheid op te geven. Naar ruwe schatting zullen er vermoedelijk ongeveer 30.000 à 40.000 door de regering ondersteund worden. Daarvan zijn er in de vluchtoorden te Nunspeet 6902, te Uden 6233 en te Gouda 1210. In verband met het hierboven medegedeelde over de ruimte in de vluchtoorden en ter verduidelijking mag dienen, dat te Nunspeet en te Uden ook vele gezinnen van Nederlandse arbeiders, die uit Duitsland overkwamen, zijn gehuisvest.

De regeringszorg voor de vluchtelingen was met het onder dak brengen en voeden niet uitgeput. Ook in kleding en schoeisel moest worden voorzien; het bij uitstek netelige vraagstuk van de werkverschaffing vorderde alle aandacht, terwijl bovendien voor het onderwijs van de kinderen en voor vakonderwijs aan ouderen diende gezorgd te worden. In een en ander is de regering, gelijk trouwens overal in deze moeilijke dagen, op niet genoeg te waarderen wijze door het particulier initiatief gesteund. Het reeds genoemde, te Amsterdam gevestigde, Nederlandse comité tot steun van Belgische en andere slachtoffers beschikte over ruime geldmiddelen uit giften enz. van particulieren. Giften, die bij de Rijkscommissie inkwamen zonder bepaalde bestemming werden aan dit comité overgemaakt. Aldus ontving het een bedrag van ruim 92.000 gulden, waaronder 10.000 gulden uit Zwitserland. Het comité heeft met name aan het kleding en schoeiselvraagstuk volle aandacht gewijd en in vele noden voorzien. Toen zijn geldmiddelen te kort schoten heeft de regering het comité in staat gesteld met de nodige verstrekkingen verder te gaan en bevorderd, dat overal elders zoveel mogelijk in deze behoeften door bemiddeling van het comité wordt voorzien. Niet weinig werd bovendien deze taak verlicht door de zendingen uit Amerika, welke de bekende Rockefeller Foundation deed toekomen, zodat, op die manier bv. de bevolking van het gehele vluchtoord Uden aanvankelijk van het nodige werd voorzien.

Ook inzake de werkverschaffing heeft de Rockefeller Foundation zich uiterst verdienstelijk gemaakt door de vorming van naai- en breiklassen, waar een groot aantal vrouwelijke vluchtelingen kleren en ondergoed vervaardigden voor de geïnterneerde soldaten en voor hun medevluchtelingen. Deze bemoeiing werd door de regering dermate gewaardeerd, dat toen de Rockefeller Foundation op 5 juni 1915 de werkzaamheden staakte, zij door haar werden overgenomen en opgedragen aan de bovengenoemde centrale commissie. Er

bestaan thans nog een 5-tal klassen, verspreid over het gehele land; ruim 500 naaimachines zijn in werking.

In de naai- en breiklassen werden 969.041 stuks vervaardigd. De kledingstukken worden verstrekt aan de vluchtelingen; het naaiwerk, gemaakt in de naaiklassen te Albertsdorp, Heidekamp en Gaasterland, waar gezinnen van geïnterneerden zijn gehuisvest, wordt uitsluitend gezonden aan de centrale magazijnen voor militaire kledij te Amsterdam, die ook de grondstoffen verstrekken.

Het breiwerk wordt verkocht aan de magazijnen voor militaire kleding en voor de ontvangen gelden wordt nieuwe wol gekocht. Op deze wijze werd 48.000 gulden verwerkt aan wol.

Behalve deze werkverschaffing worden aan de vluchtelingen in de kampen, indien mogelijk, huiselijke bezigheden en buitenarbeid opgedragen, ten einde te werken tegen de lediggang enerzijds, maar anderzijds ook tegen een ontnemen van brood aan de Nederlandse werkman.

Een onderzoek is ingesteld of geen werk kon worden gevonden voor een aantal mannen bij de landbouw. Daartoe is door de minister van landbouw, nijverheid en handel de bemiddeling ingeroepen van verschillende landbouworganisaties. De pogingen in deze richting hebben niet veel resultaat opgeleverd.

Een voortreffelijke wijze van werkverschaffing heeft tot doel de zogenaamde wederopbouw van België. Ter vervanging van de vele verwoeste woningen zullen namelijk niet aanstond overal stenen gebouwen opgetrokken kunnen worden. Daarom worden hier te lande door verscheidene vluchtelingen houten huisjes getimmerd, welke uit elkaar genomen kunnen worden, om na reeds hier bewoond te zijn geweest, te zijner tijd in België weer te worden

opgebouwd. Het plan hiertoe is tot stand gekomen na bespreking tussen de minister van binnenlandse zaken en de Belgische minister Helleputte. De uitvoering geschiedt onder leiding van de voorzitter van de centrale Rijkscommissie en de kosten worden grotendeels bestreden uit een gift welke Denemarken deed tot een bedrag van ongeveer 325.000 gulden, terwijl ook de Society of Friends vanuit Engeland met raad en daad hen die hiertoe samenwerken, terzijde staat. Te Ede werken thans 92, te Uden 75 en te Gouda 72 timmerlieden, meubelmakers, schilders en smeden.

Het aantal werklieden is dit jaar verminderd, doordat velen naar elders zijn vertrokken.

De onkosten van deze werkverschaffing hebben tot 1 juni 1917 399.458,93 gulden bedragen. De Nederlandse regering heeft in deze kosten niet behoeven bij te dragen. Het totaal aantal houten huisjes bedraagt thans 412, die in verschillende gemeenten ten behoeve van de vluchtelingen zijn geplaatst.

Ten behoeve van het onderwijs is werkzaam de centrale commissie voor het onderwijs aan de uitgewekenen, die dit zo gewichtige volksbelang in de ruimste zin behartigt. De commissie staat in verbinding met de Belgische minister van wetenschappen en kunsten, die geruime tijd hier te lande vertoefde.

Mede ten gevolge van haar bemoeiingen is thans, zoveel mogelijk, waar de behoefte daaraan gevoeld werd, voorzien in het lager onderwijs. Uit de gelden van het bovengenoemde Deense fonds zijn verder scholen voor meer uitgebreid lager onderwijs en vakscholen opgericht in de vluchtoorden te Nunspeet, Uden en Ede. Ook te Gouda kwamen soortgelijke scholen tot stand, dank zij ook een Zweedse gift van 5000 gulden.

Geschiedden deze laatste voorzieningen mede onder auspiciën van de voorzitter der Algemene Centrale Rijkscommissie voor de Vluchtelingen, deze commissie heeft nog verschillende werkzaamheden binnen de kring van haar bemoeiingen getrokken. In de eerste plaats heeft zij aan het vraagstuk der huisvesting alle aandacht gewijd. Verder organiseerde zij een registratie- en inlichtingendienst.

Een bevolkingsregister der vluchtelingen werd aangelegd. 200.000 vluchtelingen werden geregistreerd, terwijl het aantal verstrekte inlichtingen op 1 juni jl. 10.902 bedroeg, die betrekking hadden op ongeveer 63.024 personen.

Sinds enige tijd wordt ook voorzien in de behoeften van gezinnen van geïnterneerde Belgische militairen. Ingesteld is een commissie voorziening in de woningnood van deze gezinnen. Er werden vier kampen ingericht. Albertsdorp bij Soesterberg, Elisabethdorp bij Amersfoort en Heidekamp en Leopoldsdorp bij Harderwijk. Sinds enige tijd voorziet de Belgische regering rechtstreeks in de behoefte aan huisvesting voor deze gezinnen; bovendien worden door enige gemeentebesturen nog gezinnen ondersteund, waarvan het aantal nog niet kan worden medegedeeld.

Het zal wel geen verwondering wekken, dat, ondanks het vele, dat van elders werd gedaan, de uitgaven voor de Nederlandse schatkist uit de bemoeiingen der overheid voortvloeiende, ver van gering bleken. Als uitgaven die min of meer als kapitaalsuitgaven te beschouwen zijn, komen daarbij in de eerste plaats in aanmerking de bouw- en inrichtingskosten voor het vluchtoord te Nunspeet, ongeveer 411.500 gulden, voor dat te Ede, ongeveer 785.430 gulden, en voor dat te Uden ongeveer 429.770 gulden. De uitgaven, die de Nederlandse schatkist ten behoeve van de vluchtelingen deed van de

aanvang af, worden in het volgende samengevat, waarbij de onvermelde bouwkosten buiten beschouwing blijven.

Kosten vluchtoord Nunspeet tot 31 mei 1917; fl. 1.561.578,01;

Vluchtoord Ede tot 31 mei 1917: fl. 1.536.572,10;

Vluchtoord Uden tot 31 mei 1917: fl. 2.124.209;

Vluchtoord Gouda tot 31 maart 1917: fl. 707.104,33.

Kosten van onderstand van vluchtelingen buiten de vluchtoorden tot einde juni 1917:

A. Onderhoud van de gewone vluchtelingen: fl. 10.800.000;

B. Onderstand van de "pauvres honteux": fl. 760.000.

Samengevat zijn alle uitgaven ten laste van de rijkskas voor de vluchtoorden en de ondersteuning buiten de vluchtoorden tot einde juni 1917: fl. 20.600.000.

Kosten van kleding en schoeisel door het Nederlandse Comité tot steun van Belgische en andere slachtoffers besteed voor rekening van de schatkist tot juni 1917: fl. 756.059,83.

Kosten gemaakt door de centrale commissie voor het onderwijs aan de uitgewekenen voor rekening van de schatkist van april 1915 tot 31 mei 1917: fl. 302.289,78. Kosten van de naai- en breiklassen van 1 juni 1915 tot 1 juni 1917: fl. 784.790,57.

Krediet bouw verplaatsbare woningen, waarvan de kosten van 1 juni 1917 af voor rekening van de Nederlandse schatkist zijn gekomen: fl. 45.640. Gezinnen van geïnterneerden fl. 386.133,56. Hierbij nog te voegen een nog niet bekend bedrag van onderstand, dat door gemeentebesturen is uitgereikt.

De kosten van vrij vervoer en extra treinen voor vluchtelingen kunnen nog niet nauwkeurig worden opgegeven. Ze zullen naar schatting 250.000 à 300.000 gulden bedragen.

Ter voorkoming van misverstand wordt er op gewezen:

1°. dat in het bovenstaande de hoofdzaken zijn weergegeven van hetgeen op rijkskosten ten behoeve van de vluchtelingen is verricht. Verwaarloosd zijn bv. kosten als voor tijdelijke vluchttoorden te Hontenisse en te Bergen op Zoom en van bijzonderheden, die tegenover het grote geheel van te weinig betekenis zijn;

2°. dat, behalve deze gelden nog zeer beduidende bedragen uit particuliere middelen zijn uitgegeven. Die bedragen zijn natuurlijk niet te schatten. Tenslotte dient in herinnering gebracht te worden, dat, in tegenstelling met de kosten van internering de uitgaven ten behoeve van de Belgische uitgewekenen geen eis ten laste van de Belgische regering opleveren, noch te zijner tijd zullen opleveren. Het ligt voor de hand, dat de Nederlandse bevolking zich deze lasten graag getroost om het hare bij te dragen tot leniging van de rampen, die de oorlog met zich sleept.

Dinsdag 10 juli 1917 – avondeditie

Berlijn, 10 juli. Officieel. Legergroep Rupprecht.

In Vlaanderen bereikte de artilleriestrijd aan de kust en in het vak van leper en ten oosten van Wijtschate grotere hevigheid dan gisteren. Een aanval der Engelse infanterie ten zuidwesten van Hollebeke werd afgeslagen. Ook ten noordoosten van Mesen, bij Lens en Fresnay, alsmede ten noordwesten van St. Quentin, verkenningsevechten.

De Vlamingen en Stockholm.

Kopenhagen, 10 juli. Joris, de leider van de Vlaamse socialistische afvaardiging naar de socialistenconferentie te Stockholm, verdedigt zich in het hier verschijnende blad Sozialdemokraten tegen een aanval van het blad Köbenhavn, dat hem wil voorstellen als een agent van Duitsland. Joris schrijft o.m.: Natuurlijk is het eenvoudigste een beweging te bestrijden, waarvan men de historische oorsprong niet kent en waarover men slechts eenzijdige, van de tegenpartij afkomstige, mededelingen ontvangen heeft. De Vlaamse socialisten zijn er reeds sedert geruime tijd aan gewend elke van hun pogingen om het Vlaamse volk te verheffen als Duitse agitatie gekenschetst te zien. Hebben wij niet voor twee jaar beleefd, dat zelfs Huysmans er van verdacht werd een Duitse spion te zijn. Weliswaar geschiedde dit van Duitse zijde. In onze grote cultuurstrijd stellen wij niet de vraag hoe onze zaak van Duitse, Franse of Engelse zijde beoordeeld wordt, maar wij houden vast aan ons doel en houden slechts rekening met de levensbelangen van het Vlaamse proletariaat, dat sedert 1830 onverantwoordelijk onder de voet getreden wordt.